

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Kontrollert i 2015

Bodø kommune

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollerte kommuner	: Bodø og Røst
Dato rapport	: 8.12.2015
Kontroll avholdt dato	: 30.9.2015
Gjennomført av	: Hans Christian Jarnæs, Jostein Øvervatn og Regie Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 15/5407

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen landbruket i Bodø kommune den 30. september 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble søknader fra 18 foretak vurdert.

Det ble avdekket 7 avvik og 1 merknad under kontrollen.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

2. Grunnlag for kontrollen

Grunnlag for kontrollen er reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15.

For søknadsomgang 20. august 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

For søknadsomgang 20. januar 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført ved dokumentgjennomgang og intervju av saksbehandlere i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang
- Intervju med fagansvarlige for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn

Tabellen under viser en oversikt over personer som deltok ved kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Rolf Kåre Jensen	Rådmann	X		X
Knut Valberg	Landbrukssjef	X		X
Heidi Thommesen	Næringssjef, Næring og etablering	X		X
Finn Erik Skagen	Konsulent	X	X	X
Yngve Fløttkjær	Fagkonsulent	X	X	X
Fra fylkesmannen				
Hans Christian Jarnæs	Kontrollør	X	X	X
Jostein Øvervatn	Kontrollør	X	X	X
Regie Sjø	Kontrollleder	X	X	X

4. Generelt om kommunen

Ansvar for landbruksområdet er delegert til rådmann, landbrukssjef, konsulent og fagkonsulent. For søknadsomgangene august 2014 var det 105 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det 93 foretak som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

Bodø kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 36 524 937,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er per nå utbetalt kr. 29 112 957,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

Røst kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 1 061 992,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå utbetalt kr. 1 036 238,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

5. Kontrollområder

I dette kapitlet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 5.2 og 5.3 presentere avvik og merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Saksbehandling

- Etterspurte dokumenter ble mottatt lenge etter fristen som ble satt før kontrollbesøket og vi mottok dokumenter helt frem til kontrolldagen.
- Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.
- Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.
- Kommunen opplyser at Mattilsynet ikke varsler dem dersom de gjør vedtak angående dyrevelferd. Fylkesmannen vil bemerke at i de to sakene vi ble orientert om av Mattilsynet i 2014, så ble også kommunen varslet om vedtakene.

Journalføring

- Kommunen journalfører alle søknader på ett saksnummer for hver søknadsomgang.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad. Kun tre søkere leverer på papir.
- E-post blir journalført på sak i følge saksbehandlere. Vi har ikke funnet e-post korrespondanse i de 18 foretakene som er kontrollert.
- Telefonsamtaler som gjelder søknad skrives inn i Wespa.
- En del kontrollskjemaer etter stedlige kontroller blir ikke journalført i saksbehandlersystemet ePhorte hos kommunen, men lagres i permer. Ingen kontrollskjema er funnet i ePhorte for søknadsomgang 20. januar 2015 for Bodø kommune.

Produksjonstilskudd

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 18 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Av disse er 2 foretak fra Røst kommune. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i

kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i Wespa (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Stedlig kontroll

På grunnlag av risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll. For begge de kontrollerte søknadsomgangene hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 6 foretak og det er tilstrekkelig.

Stedlig kontroll varsles på telefon. Det blir forklart om kontrollens hensikt og omfang. Kontrollskjema benyttes og det påføres dato for kontrolltidspunkt med underskrift av kommunen og søker.

Stedlige kontroller blir utført av kun en person fra kommunen, noe som kan være utfordrende.

Tips om misligheter eller økonomisk kriminalitet

Kommunen har ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter

5.2 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1	Kommunen journalfører ikke søknad om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket med en gang søknadene er mottatt. Gjelder både for elektroniske søknader og papirsøknader.
----------------	--

Referanse	Arkivlova § 6. Rundskriv 2014-30 pkt. 5.1.1 fra Landbruksdirektoratet.
------------------	---

Kommentar	Alle søknader blir journalført etter 3. og siste inputkontroll. - 3. input for søknadsomgang 20. august 2014 var 26. november. - 3. input for søknadsomgang 20. januar var 21. april 2015.
------------------	--

Offentlige organer plikter å ordne og innrette slik at dokumentene er en informasjonskilde både for samtid og ettertid.

WESPA tilfredsstillter ikke kravene til offentlig arkivsystem. Kommunen må derfor sørge for et tilfredsstillende system for journalføring og arkivering som oppfyller kravene i arkivloven og forskrift om offentlige arkiv.

Avvik 2 Avvik mellom opplysninger foretak har gitt i søknad og resultat etter stedlig kontroll blir ikke vurdert som feilopplysning.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 13.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.5 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen har endret tall i søknader til lavere eller høyere tall enn det som foretakene har søkt om.

Ved lavere tall enn det er søkt om skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Ved høyere tall enn det er søkt om, så skal kommunen som hovedregel ikke føre opp mer enn foretaket selv har søkt om. Kommunen skal heller be foretaket om å levere ny søknad.

Org. nr. 999 555 349, 980 480 569 og 994 772 678.

Avvik 3 Kommunen endrer feilopplysninger i søknader ved maskinelle inputkontroller, uten å vurdere å stoppe eller avkorte i tilskuddet.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 12.
Rundskriv 2014-16 pkt. 7.1 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8.1 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen endrer søknad uten å skrive i kommentarfeltet i Wespa hvorfor det er gjort. Org. nr. 987 676 094, 999 147 844, 969 122 138, 980 480 569 og 985 269 769.

Ved feilopplysninger fra søkers side må kommunen vurdere om søknaden skal stoppes før videre maskinell behandling, for å bli nærmere undersøkt og eventuelt avslått.

Kommunen skal rette søknader der det er søkt om for mye. Dersom foretaket har gitt feil opplysninger i søknad som ville ført til en merutbetaling som denne ikke hadde krav på, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig. Kommunen må derfor vurdere om det er grunnlag for avkorting i tilskuddet som følge av feilopplysninger.

Det skal som hovedregel ikke føres opp mer enn foretaket selv har søkt om.

Avvik 4 **Kommunen har godkjent 5 ufullstendige miljøplaner. Det er ikke foretatt trekk eller vurdert avkortinger i utbetalingen av tilskudd som følge av feilopplysninger fra søker.**

Referanse Straffeloven §§ 270 og 271.
Forskrift om miljøplan.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar 5 av 6 miljøplaner er vurdert av Fylkesmannen som ufullstendige og kan ikke godkjennes. Foretakene hadde svart ja for at de hadde en fullstendig miljøplan og kommunen hadde godkjent disse som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014. Dette etter stedlig kontroll. Org. nr. 984 814 054, 969 122 766, 997 642 244, 969 122 766 og 969 157 047.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

Avvik 5 **Kommunen har ikke fulgt opp feilmeldinger i inputkontrollen.**

Referanse Rundskriv 2014-16 pkt. 7. fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8. fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Feilmeldingen var for kode 38, «Det er søkt om mer areal enn hva som er registrert i LREG/LIB» Dette medførte manuell utbetaling til tre foretak. Beløpene som er utbetalt er riktig, med konsekvens at foretakene får utbetalt tilskuddet senere enn forventet.

Feil- og varselmeldinger etter inputkontrollene skal brukes av kommunen i saksbehandling av søknadene. Org. nr. 969 122766, 969 340 178 og 977 479 835.

Avvik 6 **Kommunen har ført inn tall i søknad etter stedlig kontroll, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuell kode.**

Referanse Rundskriv 2014-16 pkt. 5 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen hadde mottatt kvitteringer for salg av rundballer og ført opp solgt surfôr. Foretaket hadde ikke søkt om tilskudd til dette. Org. nr. 969 122 138.

Det skal som hovedregel ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt. Kommunen skal heller be foretaket om å levere ny søknad.

Avvik 7 **En søknad er stoppet for utbetaling etter siste inputkontroll og er ennå ikke ferdig behandlet.**

Referanse Rundskriv 2014-16 pkt. 7 og pkt. 9.4 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 8 og pkt. 10.4 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar En søknad er stoppet ved søknadsomgang 20. august 2014. Denne må vurderes nærmere og det må fattes endelig vedtak.

Søknaden gjelder for 22 000 kg høyensilasje, der det er forevist kvittering for salg av 20 rundballer. Det kan neppe være riktig, da høyensilasje har lavere vekt enn surfôr. Mulig at det skal være surfôr og ikke høyensilasje. Org. nr. 999 147 844.

5.3 REGISTRERTE MERKNADER

Følgende merknader ble registrerte ved forvaltningskontrollen:

Merknad 1 **Mangelfull risikobasert utvalgelse til stedlig kontroll. Kommunen trekker ut områder og da blir alle foretak i aktuelt området kontrollert.**

Referanse Rundskriv 2014-16 punkt 5 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 punkt 6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Utvelgelsen med vurderinger til stedlig kontroll bør være skriftlig.

På grunnlag av en risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene til stedlig kontroll. Risikobasert utplukk innebærer at kommunen må vurdere sannsynligheten for at uregelmessigheter kan inntreffe og mulige konsekvenser dersom slike uregelmessigheter inntreffer.
